

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(кафедра дошкільної та початкової освіти)
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. КОМІСІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
(Республіка Польща)
КЗ СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:

НОВАЦІЇ, ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Запоріжжя

2025

Ольга Гришко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та педагогіки,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

Леся Клевака

кандидат педагогічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З РОДИНОЮ

У сучасному суспільстві, яке швидко змінюється, вихователь закладу дошкільної освіти вже давно не виконує лише функцію нагляду та організації дозвілля дітей. Сьогодні він є важливою фігурою у трикутнику взаємодії дитина – вихователь – родина, де саме родина виступає головним середовищем розвитку дитини, а вихователь – партнером, помічником, консультантом і співучасником у вихованні. У зв'язку з цим, формування готовності до співпраці з родиною має бути невід'ємною частиною професійної підготовки майбутнього вихователя під час навчання у закладі вищої освіти.

Родина – це перше і головне середовище, в якому дитина формує уявлення про світ, засвоює базові моральні норми, цінності, стиль спілкування, ставлення до себе й інших. Тому вихователь, який володіє знаннями про особливості сімейного виховання, типологію родин, функції родини, може: краще зрозуміти умови розвитку кожної дитини; враховувати сімейні особливості у педагогічному процесі; коригувати виховні впливи за потреби; підтримувати дитину, яка переживає труднощі у родині.

Одним із завдань майбутнього фахівця дошкільної освіти є навчитися будувати взаємодію з батьками на засадах довіри, відкритості, поваги та взаємопідтримки. Відтак, підготовка у ЗВО повинна передбачати: оволодіння навичками конструктивного діалогу; умінням проводити консультації, тренінги, батьківські збори; формування здатності вирішувати конфлікти; роботу з різними категоріями сімей (неповні, багатодітні, кризові, опікунські тощо). Така підготовка сприяє формуванню соціально-комунікативної компетентності, яка є однією з ключових для вихователя [2, с. 665].

Батьки не завжди мають педагогічну освіту або розуміють важливість того чи іншого періоду розвитку дитини. У такому разі вихователь виконує просвітницьку функцію, допомагаючи батькам: правильно організувати режим дня дитини; обирати розвивальні ігри та заняття; навчитися реагувати на вікові кризи; розвивати комунікативні навички, самостійність, емоційний інтелект дитини. Майбутні вихователі мають бути готовими до цього завдання, а тому навчальні програми ЗВО повинні включати спеціальні освітні компоненти, практикуми, тренінги з педагогіки сім'ї, етики спілкування, психології

родини [3, с. 264].

Крім фахових знань, важливо формувати ціннісне ставлення майбутнього вихователя до родини як до партнера, розвивати: емпатію, толерантність, комунікабельність, уміння слухати й бути почутим, здатність до самоаналізу [1, с. 58]. Ці якості важко набути лише теоретично, тому практична підготовка, участь у моделюванні ситуацій, проходження практики у ЗДО, де відбувається жива взаємодія з родинами, є незамінною складовою навчання.

Сучасні методи роботи з батьками змінюються – з'являються цифрові платформи, онлайн-консультації, інтерактивні форми взаємодії (вебінари, відеоогляди занять). Майбутні вихователі мають бути готовими до: ведення ефективної цифрової комунікації; створення контенту для батьків; залучення родини до освітнього процесу дистанційно [2, с. 664].

Майбутніх вихователів у процесі вивчення навчальної дисципліни «Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами» у ЗВО вчать реалізовувати свої найважливіші функції: виховну, що забезпечує процес соціального виховання, цілеспрямованого педагогічного впливу на поведінку та діяльність дітей у сім'ї; організаторську, що передбачає організацію соціально значущої діяльності, дозвілля дітей і батьків, оздоровлення; соціально-терапевтичну, що включає попереджувально-профілактичну допомогу та захист особистості дитини; охоронно-захисну, тобто здійснення захисту інтересів і прав дитини та сім'ї; комунікативну, що передбачає розвиток контактів і взаємодій з однолітками та соціумом; діагностичну, тобто вивчення особливостей особистості дитини, її інтересів і потреб тощо. Для здійснення компетентнісного підходу в навчанні на практичних заняттях з цієї дисципліни студентам пропонують практикоорієнтовані завдання, спрямовані на розроблення рекомендацій сім'ї з різних проблем виховання дітей раннього і дошкільного віку, складання програм сімейного виховання дітей, із проведення ігор, спільних свят батьків і дітей, із питань захисту їхніх прав та інтересів, із розроблення й розв'язання проблемних завдань. Окрім того, активно використовуються розв'язання кейсів, проведення мікродосліджень, захист проєктів та ін.

У процесі практичних занять студенти оволодівають здатністю до міжособистісних комунікацій, що дає змогу організувати плідне спілкування з батьками вихованців; організувати й проводити спільні заходи з дітьми та батьками; ефективно реалізовувати технології взаємодії з батьками; організувати й проводити корекційно-педагогічну діяльність із вихованцями з неблагополучних родин; оцінювати їх навчальні здобутки, рівні їх вихованості та розвитку; здійснювати самоосвіту й саморозвиток. Викладачі допомагають студентам розробляти та реалізовувати спільні проєкти з визначення оптимальних форм залучення батьків до спільної діяльності з розв'язання завдань виховання й навчання дітей дошкільного віку, використанню сучасних мережевих сервісів та ін. Під час проходження практик студенти в практичній діяльності опановують уміння: надати допомогу батькам щодо розвитку особистості дитини, її соціальної активності, у процесі адаптації та соціалізації дитини у закладі дошкільної освіти.

Отже, підготовка майбутнього вихователя до роботи з родиною – це не лише важливий, а необхідний компонент професійної підготовки, який значною мірою впливає на якість освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Тому система вищої освіти має забезпечувати інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для успішної педагогічної діяльності у співпраці з родинами дітей.

Список використаних джерел

1. Кривошея Н. Особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців (на основі теоретичного аналізу праць сучасних науковців). *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. № 21. С. 54–64.

2. Марчук О., Мельничук Л., Шкабаріна М., Пилипчук В. Підготовка майбутніх вихователів до співпраці з батьками в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 8 (14). С. 659–669.

3. Шадюк О. Підготовка майбутніх вихователів до співпраці з родинами вихованців. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 9 (103). С. 260–269.

Микола Гришков

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»,

Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Наталія Гречаник

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри управління та освітніх технологій,

Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

ЩОДО УПРАВЛІННЯ МЕТОДИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Розвиток глобального освітнього простору в ХХІ столітті супроводжується активною цифровізацією освітніх процесів і розширенням можливостей академічної мобільності всіх суб'єктів педагогічної взаємодії, що радикально змінює підходи до управління методичною діяльністю в закладах вищої освіти. Методична діяльність стає не лише інструментом забезпечення якості освіти, а й засобом стратегічного розвитку університетів у нових умовах цифрового суспільства. Ці зміни вимагають концептуального переосмислення традиційних управлінських моделей, спрямованих на модернізацію організаційної культури, методичних практик і системи професійного розвитку науково-педагогічних працівників, зокрема [1; 2].

Цифровізація освіти спричиняє кардинальні зміни в змісті, формах і